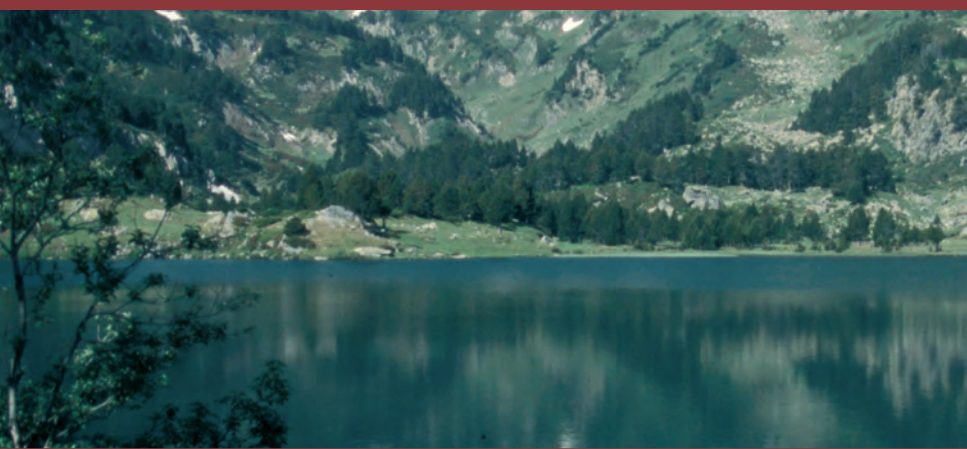

DE 100 MOOISTE DAGWANDELINGEN IN DE PYRENEEËN

Deel 2: Centrale en
Oostelijke Pyreneeën
Ariège, Catalunya, Andorra,
Pyrénées Orientales

Ton Joosten

Inhoud

Voorwoord	7
Uitgangspunten en opzet van het boek	9
Nationale parken en andere beschermde natuurgebieden	13
Flora en fauna	17
Wandelen in de Pyreneeën: materiaal, voorbereiding, veiligheid	27
Overnachten in een berghut of gite d'étape	44
Paklijst dagwandeling	49
DE 100 MOOISTE DAGWANDELINGEN IN DE PYRENEEËN, DEEL 2	53
De valleien van Lesponne, Louron en Luchon (Frankrijk)	57
1. Het circuit van het Lac Bleu en het Lac d'Ourrec	57
2. De Gorges de Clarabide en de gletsjermeertjes van de Gourgs Blancs	65
3. Refuge du Portillon en de Tusse de Montarqué	70
4. Een bekende uitzichtberg nabij Bagnères-de-Luchon: de Pic de Céciré	77
5. Het circuit van de Port de Vénaque	81
Couserans en Haute-Ariège (Frankrijk)	90
6. Het circuit van Refuge de l'Étang d'Araing	90
7. Refuge des Estagnous, de Mont Valier en het circuit van Étang Rond en Étang Long	100
8. Het kleine broertje van Gavarnie: Cirque de Cagateille	107
9. Het circuit van Étang de Guzet en Cascade d'Ars	113
10. Étang d'Arbu en het circuit van de Pic des Trois Seigneurs	118
11. Een stukje GR 10: naar de Étangs de Bassiès en Refuge de Bassiès	125
12. Refuge du Pinet en de beklimming van de Montcalm en de Pic d'Estats	128
13. Refuge des Étangs Fourcat en het Fourcat-circuit	134
14. Het natuurreservaat van Orлу en Refuge d'En Beys	141
15. Het circuit van de Étangs de Rabassoles	148
16. Étang de Laurenti en de Roc Blanc	154
Catalunya (Spanje)	162
17. Het circuit van de Lagos de Anglios	162
18. Refugi de la Restanca en de Montardo d'Aran	168
19. De bergmeertjes van het Circ de Colomers	172

20. Een Catalaanse semi-klassieker: Rondom de Agulles de Travessani	177
21. Het Vall de Gerber en Refugi de Mataro	184
22. Rondom Estany de Sant Maurici	188
23. Refugi d'Estany Llong, de Portarro d'Espot en de Pic del Portarro	193
24. De Congost de Mont-Rebei	198
25. Refugi Enric Pujol en de Gallina-meertjes	203
26. Naar de Pic de Certascan	209
27. Refugi de Vall Ferrera en het Baborte-circuit	213
28. Rondom de rode berg: de Pica Roya	219
29. Refugi de Prat d'Aguilo en de toppen van de Serra del Cadi	224
30. Refugi Lluís Estasen en het circuit van de Pedraforca	228
31. Het circuit van de Tossa d'Alp	233
32. De nummer twee van de oostelijke Pyreneeën: de Puigmal d'Err	238
33. Het Nuria-circuit	243
34. Parc Natural de la Zona Volcanica de la Garrotxa	248
35. Castell de Cabrera en de Roc de Frausa	255
Andorra	261
36. Refugi de Coma Pedrosa en de Pico de la Coma Pedrosa	261
37. Het natuurreservaat Vall de Sorteny en de Pic de la Serrera	265
38. In een rechte lijn naar de Pic de Casamanya	270
39. Het circuit van de Estanys de Juclar en de Étangs de Fontargente	274
40. Het Circ dels Pessons en zijn meertjes	280
Pyrénées Orientales (Frankrijk)	286
41. De bergmeertjes in de Désert du Carlit en de beklimming van Pic Carlit	286
42. Rondom het Lac des Bouillouses	291
43. Door het natuurreservaat van Eyne naar de Frans-Spaanse grens	295
44. Het circuit van de Gorges de la Caranca	299
45. Het Réserve Naturelle de Mantet	305
46. Naar de top van de Pic du Canigou	310
47. De Pic Madres	317
48. De hoogste top in het land van de Katharen: de Pech de Bugarach	321
49. Een middeleeuwse uitkijktoren: De Tour del Far	327
50. De laatste rondwandeling: La Serre	331
Begrippenlijst	335
Enkele Catalaanse termen	337
Register	338

Couserans en Haute-Ariège

6. Het circuit van Refuge de l'Étang d'Araing (2) (twee dagen)

de ruwe schoonheid van de Couserans

Er gaan twee wandelroutes vanuit de Vallée du Biros naar Refuge de l'Étang d'Araing, de bemande hut die vanuit het noorden uitkijkt op het grote, ingedamde Étang d'Araing dat wordt omgeven door de steile, sombere wanden van het Cirque de Crabère. Het zijn de GR 10 die vanuit het gehucht Eylie via de verlaten mijngebouwen van Bentailou naar de hut gaat en de klassieke aanlooproute die bij de huizen en schuren van Frechendech begint, door een sprookjesachtig loofbos voert en aansluitend een stevige klim kent door een 'zone pastoral' waar veel koeien, schapen en paarden zijn te vinden. Beide routes zijn de moeite waard, voeren door gebieden van een ingetogen schoonheid die typerend is voor de Couserans en daarom is het geen gek idee ze met elkaar te combineren. Laten we het niet te gek maken en het avontuur verdelen over twee dagen. U overnacht dan in Refuge de l'Étang d'Araing, een gezellige, mooi gesitueerde hut. Wie weet heeft u nog energie over voor de beklimming van de Pic de Crabère, een uitzichtberg met een uitstekende reputatie. Denkt u er maar eens over na!

Type wandeling: Stevige bergwandeling over goed gemarkeerde, gemakkelijk te volgen paden. De afdaling naar Eylie kent enkele passages langs afgronden waarbij enige voorzichtigheid is geboden.

Startplaats: Sentein. Ik laat de route in Sentein beginnen om te voorkomen dat de auto een nacht in de middle of nowhere moet staan, maar u bent natuurlijk vrij om naar de parkeerplaats nabij Frechendech te gaan. Dat maakt de aanloop naar Refuge de l'Étang d'Araing drie kwartier korter.

Hoogteverschil: 1220 meter op de eerste dag en 261 meter op de tweede dag.

Tijdsduur: 4.45 uur voor de eerste dag en 5.10 uur voor de tweede dag.

Beste tijd: Half juni tot eind september.

Wandelkaart: IGN Carte de Randonnées, 1:50.000, no 6: Couserans; IGN Carte, 1:25.000, no 1947 OT: Aspet.

Gemakkelijk alternatief: het circuit van de Chapelle de l'Isard (4uur). U volgt de beschreven route tot aan de Passerelle des Piches. U steekt de brug over, waarna het pad van de beek weg buigt en in een rechte lijn W omhoog

gaat. U komt uit bij een omheining, gaat door een hek heen en klimt verder in zigzags over een halfopen helling vol varens om uit te komen bij de Chapelle de l'Isard, die op een open plek staat en mooi uitzicht biedt op het gebergte in het zuiden. In de achterzijde van het grote gebouw ligt een onbemande hut en er is drinkbaar water te vinden. U passeert de kapel (gesloten) en volgt het licht stijgende pad nog even tot aan een splitsing van paden. U slaat linksaf en daalt voor even licht tot u in een open plek bent. U steekt een beek via een brug over (op een afstandje ziet u rechts boven u een cabane) en volgt een licht stijgend pad dat van de beek weg-buigt. Spoedig maakt het pad een scherpe bocht naar links en verdwijnt andermaal in het bos. U loopt O over een smal pad boven soms diepe afgronden (voorzichtigheid geboden), over licht golvend terrein. Het pad buigt naar rechts en u loopt verder Z. Na een open stuk loopt u verder door het bos en uiteindelijk komt het pad uit bij de van Étang d'Araing komende beek. U steekt deze over en na een korte klim bereikt u een splitsing van paden (bord), aan de rand van het bos (1385 m). U slaat linksaf en volgt het goed uitgetreden pad NO. U laat een afslag naar Eylie rechts liggen en daalt geleidelijk in het bos tot aan de Passerelle des Piches. Over bekend terrein keert u terug naar de parkeerplaats bij Frechendeck.

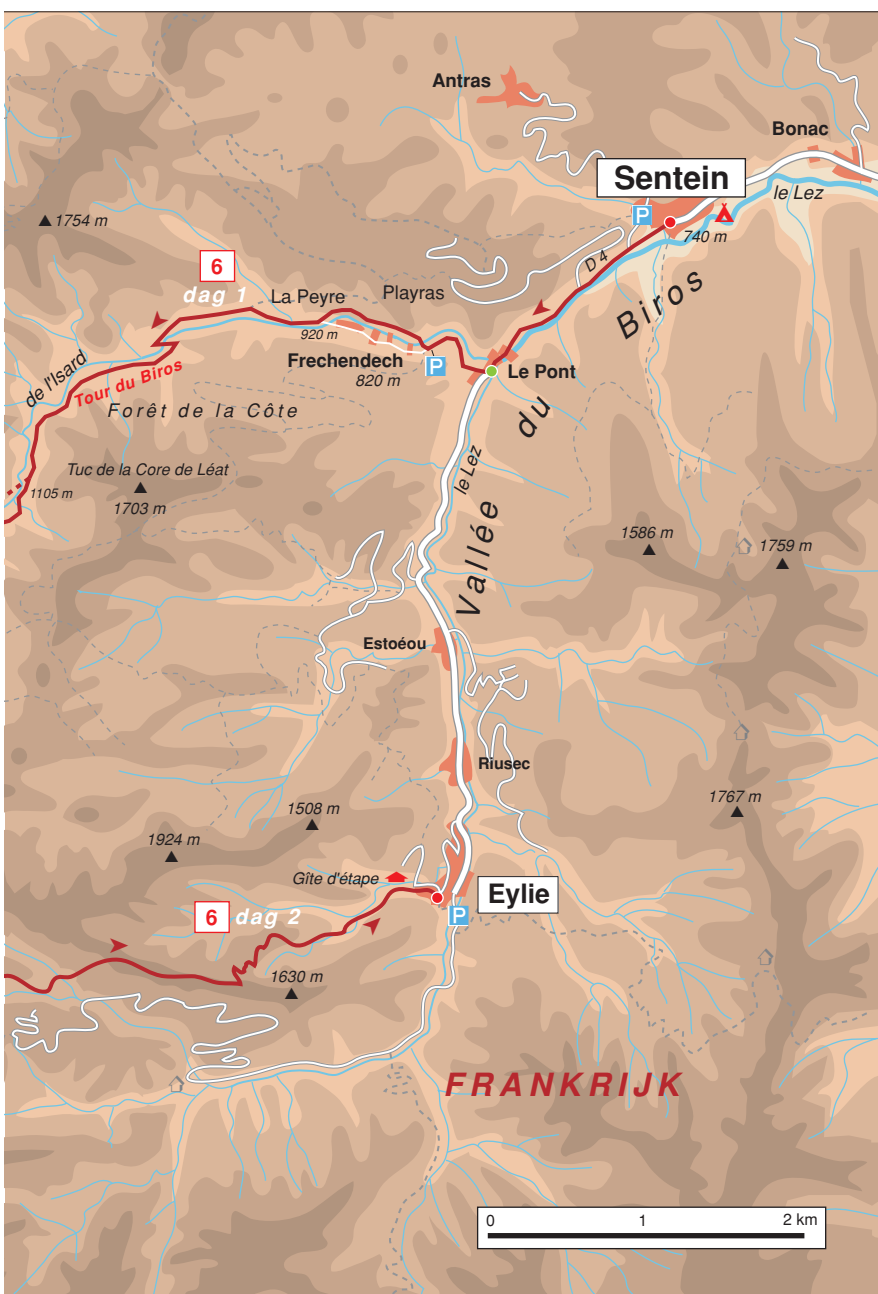
Dag 1: Naar Refuge de l'Étang d'Araing

0.00u **Sentein** (740 m). U loopt ZW over de smalle D4 over een afstand van zo'n twee kilometer tot aan een groep huizen, die wordt aangeduid met de naam 'Le Pont'. Hier slaat u rechtsaf en u loopt over een smalle weg grofweg W, links van de Ruisseau de l'Isard, tot u na ongeveer een kilometer uitkomt bij een picknickplaats en een parkeerplaats aan de rechterzijde van de weg. U verlaat de weg en loopt naar het bord boven de parkeerplaats dat Refuge de l'Étang d'Araing aanduidt. Over een goed uitgetreden, vrij vlak pad loopt u W tussen bomen tot u uitkomt bij de huizen van:

1.00u **Frechendeck** (820 m), waar de van Le Pont komende verharde weg eindigt. U volgt het pad dat langs de rechterkant van de Ruisseau de l'Isard geleidelijk W omhoog gaat. Na wat schuren te zijn gepasseerd, stuit u op een splitsing van paden. U bevindt zich nu op de geelrood gemarkeerde route van de Tour de Biros. U laat de afslag naar Playras rechts liggen en blijft langs de beek lopen. Na een half uurtje steekt u de beek over via een solide brug (920 m), waarna de route een scherpe bocht naar links maakt en even later ZW verder stijgt. Na het passeren van een bron (Fontaine Escudie; helder, ijskoud water) en voorbij een prachtige passage, waarbij u hoog boven de door een diepe gorge stromende beek bent gelopen, nadert het pad weer de beek en splitst zich bij de:

2.00u **Passerelle des Piches** (1105 m, brug over de Ruisseau de l'Isard). U laat de brug rechts liggen en blijft langs de linkerkant van de beek klim-

men. In het beukenbos buigt het pad wat van de beek af. U klimt ZW, negeert de afslag naar Eylie, steekt in het bos een beekje over en op een hoogte van bijna 1400 m verlaat u het bos. Door een open landschap loopt u ZZW, u laat op een splitsing een pad naar de Chapelle de l'Isard rechts liggen en u klimt, nog steeds links op ruime afstand van de beek, naar:

3.15u **Cabane d'Illau** (1490 m). Het primitieve herdershutje laat u rechts liggen, waarna het wat steilere, laatste deel van de klim volgt. Na enkele zigzags klimt u grofweg Z over een helling waarop behalve alpenroos ook nog wat naaldbomen en berken zijn te vinden. Een zijbeekje wordt overgestoken en u baant zich een weg naar de grote stuwdam van Étang d'Araing. Het pad gaat in de aanloop naar het meer over soms rotsig en dan weer drassig terrein en komt uit bij een beekje dat door een smal ravijn stroomt. Links van de beek klimt u steil Z naar de dam van Étang d'Araing (1911 m). Vlakbij de stuwdam stuit u op Cabane de l'Étang d'Araing (1910 m) en op de route van de GR 10. U volgt de roodwit-markering W onderlangs de stuwdam. Eenmaal voorbij de dam laat u een gebouw van de EDF links liggen en u klimt nog wat meters tot:

4.45u **Refuge de l'Étang d'Araing** (1960 m, ook genoemd Refuge Jacques Husson en Refuge d'Araing), van waaraf u uitkijkt over het grote meer.

Dag 2: Terug naar Sentein via het gehucht Eylie

0.00u **Refuge de l'Étang d'Araing**. U daalt O af tot onder de grote stuwdam van Étang d'Araing, steekt een beekje over en begint aan de klim naar de Serre d'Araing. U loopt rechts langs een cabane (1910 m) en klimt over een goed uitgetreden pad ZO naar de:

1.05u **Serre d'Araing** (2221 m), een brede kam ten zuidwesten van de Pic de l'Har (2424 m). Mooie terugblik op de refuge, het meer en de Pic de Crabère. Het pad buigt op de kam naar rechts (Z), stijgt heel even en maakt een bocht naar links. U daalt stevig O af in de richting van de mijngebouwen van Bentaillou die u in de verte ziet liggen. Daarbij blijft u in de buurt van een elektriciteitskabel. Nabij de mijngebouwen steekt u tot twee keer toe een beekje over en u daalt nog even steil tot aan de:

1.55u **Mines de Bentaillou** (1870 m). De gebouwen van de zink- en loodmijnen (waar u vanwege instortingsgevaar maar beter niet in kunt gaan) zijn reeds decennia verlaten. Het geheel maakt een desolate indruk. Aan de oostzijde van het complex, een eindje boven het pad, ligt een cabane waarvan wandelaars gebruik kunnen maken. Het primitieve hutje heeft zes slaappleaatsen en kan in ieder geval als schuilhut dienst doen. De GR10 gaat niet tussen de gebouwen maar buigt naar links en volgt ONO een vrijwel vlak pad op een soort terras dat mooie uitzichten biedt op het grensgeberg-

te. Op een splitsing slaat u rechtsaf, u passeert een colletje en daalt O naar de ruïne van een gebouw. Er is een korte passage over rotsig terrein, waar u voorzichtig moet zijn. U loopt behoedzaam rechtsonder het gebouw, waarna de route naar links buigt en u daalt naar een oude constructie (vertrek kabelbaan). Voorbij een vervallen cabane, die u links laat liggen, verdwijnt het pad spoedig in een prachtig beukenbos. Het pad gaat stevig naar beneden en komt uit bij een beek. U steekt deze over en daalt verder ONO. Tegen het eind van de afdaling loopt u rechts van de beek langs een stapelmuurtje en u komt uit nabij Eylie bij een brug. U steekt deze niet over en passeert enkele gebouwen, waaronder de:

4.00u **gite d'étape van Eylie d'En Haut** (990 m). U daalt af naar de D 4, verlaat de GR 10 en volgt de D 4 gedurende zes kilometer N tot in:

5.15u **Sentein** (880 m).

Standplaats: Castillon-en-Couserans

Castillon-en-Couserans (537 m) ligt nabij de plaats waar liefst vier valleien bij elkaar komen. Het zijn de Vallée de Bethmale, de Vallée de Biros, de Vallée de la Bellongue en de Vallée de Balaguères. De omgeving van Castillon noemt men *Le Castillonnais*. Castillon-en-Couserans is vergeleken met de vele gehuchten in de Couserans een vrij grote plaats. Ik stel me zo voor dat u vanuit Bagnères-de-Luchon naar Castillon-en-Couserans bent gereden. Het is een hele omschakeling van het zeer toeristische, chique, bijna mondaine Luchon naar het sobere, ruwe en ongepolijste Castillon-en-Couserans waarvan de huizen vrijwel zonder uitzondering hun beste tijd hebben gehad. Van een afstandje oogt het heel aantrekkelijk, al die tegen elkaar aan gedrukte huizen, die tegen een helling zijn gebouwd, met een kerkje dat trots boven het dorp troont, maar een wandeling door het dorp geeft een heel ander beeld. Dat klinkt misschien negatief, maar ik heb juist een voorkeur voor een dorp als Castillon-en-Couserans, dat wars is van uiterlijk vertoon en zich geeft zoals het is. En voor de inwoners geldt hetzelfde. Er wordt 's avonds niet netjes gekleed geflaneerd over de nauwe straten van Castillon, nee de mannen hebben hun werkkleren nog aan als ze aan het eind van de werkdag aan de bar hangen in 'Au Barlonguère' of in bar/resto 'Le Maubermé'. Het ruim vijfhonderd inwoners tellende dorp maakt in het zomerseizoen een levendige indruk. Voorzieningen: supermarkt, postkantoor, geldautomaat, twee bakkers, souvenir- en tijdschriftenwinkel, Office du Tourisme. Er is een eenvoudige camping aan de westzijde van het dorp (bij de supermarkt *Huit à Huit* rechtsaf en dalen naar de camping). Goed sanitair, een deel van de camping is schaduwrijk. De ervaring leert dat de beste plaatsen in het hoogseizoen zijn bezet en dan kan men alleen nog staan op een onaantrekkelijke open grasvlakte. Telefoon van Camping les Vignes: 05 61 96 72 72. Allerlei regionale producten worden verkocht op de kleine, maar gezellige markt die in juli en augustus wekelijks op dinsdag

wordt gehouden. In de zuidelijke punt van het dorp ligt een klein ecomusée van kaasmakerij Bamaou. Erg leuk om rondgeleid te worden in het museum en iets te leren over de bereiding van Pyrenese kaas. Bamaou is een fromagerie van de naburige Vallée de Bethmale. Kaas en enkele andere etenswaren (bijvoorbeeld honing) kan ter plekke worden gekocht. In de zomermaanden geopend van 9-12u en van 15-19.30u. Naast het museum ligt een restaurantje dat af en toe is geopend. Informeert u in het museum naar de openingstijden en reserveert u dan meteen een tafel. Tegenover het museum kan wijn worden geproefd en gekocht.

Castillon-en-Couserans op het internet: www.ot-castillon-en-couserans.com

Observaties en informatie

De Couserans is het westelijk deel van de Ariège. Het is een streek, die bestaat uit liefst achttien valleien, die allemaal een eigen identiteit hebben. Het toerisme, dat lange tijd aan de Couserans voorbij is gegaan, is kleinschalig en heeft tot op heden het authentieke karakter van de streek niet aangetast. Het landschap van de Couserans wordt bepaald door bergen van bescheiden hoogte, waarvan de hellingen zijn bedekt met, vaak oeroude, loofbossen. In het zuiden wordt de streek brutaal afgebakend door een grensbarrière, waarvan de toppen de 3000 m niet halen, maar die een moeilijk te doordringen wand vormen. Een prachtig decor. De Maubermé (2880 m) is de hoogste top van de regio, de Mont Valier (2838 m, zie volgende wandeling) is echter de *Seigneur du Couserans*. Bijzonder is dat men het grensgebergte van de complete Ariège niet per auto kan oversteken. Er zijn geen tunnels en berijdbare bergpassen.

Om bij de startplaats van de wandeling te komen, moet u door de Vallée du Biros rijden. Vlak voordat u de vallei binnenrijdt, passeert u het dorpje Bordes-sur-Lez, een romantisch ogend dorpje, waarvan de huizen langs de rivier de Lez zijn gebouwd, met een mooie 12e-eeuwse romaanse kerk. Het belangrijkste dorp van de Vallée du Biros is van oudsher Sentein, waarvan de huizen zijn gebouwd rond een opvallende, versterkte kerk met twee torens (de derde toren is in 1938 ingestort). Deze 12e-eeuwse kerk is het visitekaartje van de vallei. De laatste jaren is men bezig met de renovatie van de kerk, iets wat hard nodig is. Helaas heb ik de kerk nog niet vanbinnen kunnen zien. Informatie over de kerk kunt u vinden op de site van de club die zich bekommert om het behoud van de kerk: <http://eglisesentein.site.voila.fr/> (met Engelstalige versie). Voorzieningen in Sentein: levensmiddelenwinkelje aan de westzijde van het dorp, kleine camping (zeer eenvoudig, eigenlijk alleen een wei, matig sanitair, alleen geopend in juli en augustus), een Centre d'Accueil waar u toeristische informatie over de vallei kunt krijgen en hotel/restaurant Le Crabère (dat er niet erg aantrekkelijk uitziet). Een leuke site met informatie over de Vallée du Biros is <http://otbiros.free.fr/>

Tijdens het wandelen komt u uit bij Refuge de l'Étang d'Araing, een bemande hut van de FFCAM (www.ffcam.fr) met 52 slaappleatsen. De buitenkant

Chapelle de l'Isard